12/02/2025

«Οι πρίγκιπες της Πύλου»: Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας θα εκτεθούν Θησαυροί της μυκηνιακής εποχής

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Photo: Jeff Vanderpool

Για πρώτη φορά παρουσιάζονται εκθέματα μοναδικής ομορφιάς όπως κτερίσματα από τον ασύλητο επονομαζόμενο «Τάφο του

Γρύπα Πολεμιστή» που ανακαλύφθηκε το 2015 Θησαυροί από την εποχή του χαλκού, αποτελούν τη νέα περιοδική έκθεση που εγκαινιάζεται την Παρασκευή 14 Φεβρουαρίου, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας, στο ιστορικό κέντρο της Καλαμάτας.

Η νέα περιοδική έκθεση «Πρίγκιπες της Πύλου. Θησαυροί της εποχής του Χαλκού από τη Μεσσηνία» αναδεικνύει τη μυκηναϊκή μεσσηνιακή πολιτισμική ταυτότητα, παρουσιάζοντας για πρώτη φορά στο κοινό ευρήματα εξαιρετικής αισθητικής και αρχαιολογικής σημασίας: τα μοναδικής ομορφιάς κτερίσματα από τον ασύλητο επονομαζόμενο «Τάφο του Γρύπα Πολεμιστή», που ήρθε στο φως το 2015 από τη σκαπάνη του Jack L. Davis και της Sharon R. Stocker από το Πανεπιστήμιο του Σινσινάτι, αλλά και νέα ευρήματα από τους θολωτούς τάφους VI και VII στον Εγκλιανό, τον θολωτό τάφο στο Ψάρι, το εμβληματικό στέμμα από το Μυρσινοχώρι, καθώς και άλλα από παλαιότερες ανασκαφές.

Τάφος Πολεμιστή-Σφραγιστικό δαχτυλίδι

Η περιοδική έκθεση με τίτλο «Πρίγκιπες της Πύλου. Θησαυροί της εποχής του Χαλκού από την Μεσσηνία», που διοργανώνεται από Υπουργείο Πολιτισμού/ Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας, θα εγκαινιαστεί από την υπουργό Πολιτισμού **Λίνα Μενδώνη** την Παρασκευή 14/2/2025, στις 19:00, και η διάρκειά της είναι έως 27/4/2025. Μετά, θα μεταφερθεί στο μουσείο Getty Villa (εγκαίνια 25/6/2025),

όπου θα παραμείνει μέχρι τον Ιανουάριο του 2026, ενώ ύστερα από την επιστροφή της στην Ελλάδα προγραμματίζεται η παρουσίασή της στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Στη συνέχεια, τα εκθέματα θα τοποθετηθούν στη μόνιμη επανέκθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου της Χώρας Μεσσηνίας, που μέχρι τότε θα έχει ανακαινισθεί και εκσυγχρονιστεί, όπως έγινε γνωστό σήμερα κατά την παρουσίαση της έκθεσης στο αμφιθέατρο του ΥΠΠΟ.

Θολωτός Ψαρίου-Κράνος

«Όταν αποκαλύφθηκε για πρώτη φορά αυτό το εύρημα (σσ «Τάφος Γρύπα Πολεμιστή»), το οποίο είναι συγκλονιστικό εξαιτίας των καλλιτεχνημάτων αλλά και των ιστορικών πληροφοριών που δίνει για τον μυκηναϊκό κόσμο της εποχής, όλοι είπαμε ότι ήταν ένα απρόβλεπτο εύρημα. Μέχρι ενός σημείου είναι έτσι, αν και η μεσσηνιακή γη, όπως και όλη η Ελλάδα, συνεχίζουν να έχουν τέτοιου είδους απρόσμενα ευρήματα, γιατί πραγματικά ο πλούτος του ελληνικού αρχαιολογικού

παλίμψηστου είναι τόσος μεγάλος που είμαστε αρκετά συχνά μπροστά σε τέτοια φαινόμενα. Αυτό βέβαια που έχουμε εδώ, είναι κάτι ακόμα περισσότερο γιατί ήδη στα μυκηναϊκά χρόνια, ο συγκεκριμένος τάφος ήταν εξαιρετικά πλούσια κτερισμένος. Όμως, πέρα από τη μεμονωμένη σημασία, όλα αυτά αποκτούν μεγαλύτερη αξία και υπεραξία όταν εντάσσονται σε συγκεκριμένες πολιτικές. Γι' αυτό το ΥΠΠΟ τα τελευταία χρόνια έχει ένα στοχευμένο και συστηματικά οργανωμένο σχέδιο. Όπως προβάλλουμε αντίστοιχα τον Κυκλαδικό Πολιτισμό με διάφορες δράσεις, έτσι προβάλλουμε και τον Μυκηναϊκό πολιτισμό», δήλωσε η υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη.

Και συνέχισε: «Αν ξεκινήσει κανείς από τη Μεσσηνία, εκτός από τη συγκεκριμένη έκθεση, είναι η δουλειά που κάνει συστηματικά η Εφορεία Αρχαιοτήτων (ΕΦΑ) Μεσσηνίας τα τελευταία χρόνια και στο Παλάτι του Νέστορα και για την ανάδειξη των Θολωτών Τάφων και στον Αρχαιολογικό Χώρο της Περιστεριάς και η πλήρης αποκατάσταση και επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου στη Χώρα -και όλα αυτά εντάσσονται σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, εν προκειμένω στην ανάδειξη του Μυκηναϊκού πολιτισμού. Σε αυτά, έρχεται να προστεθεί και το έργο της Πολιτιστικής Διαδρομής "Μνημειακά έργα Κυκλώπων και ανθρώπων κατά τη μυκηναϊκή περίοδο (2η χιλιετία πΧ)", που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και είναι αφιερωμένη στον Μυκηναϊκό κόσμο», πρόσθεσε η Λ. Μενδώνη για το συγκεκριμένο έργο που, όπως είπε, «ουσιαστικά διασυνδέει και αναδεικνύει μυκηναϊκές θέσεις, λιγότερο ή περισσότερο σημαντικές, σε 17 περιφερειακές ενότητες. Δηλαδή σχεδόν σε όλη την Κεντρική Ελλάδα, ξεκινώντας από τη Μαγνησία, την Καρδίτσα, τη Φθιώτιδα, τη Φωκίδα, τη Βοιωτία, την Αττική, την Αργολίδα, την Αρκαδία, τη Λακωνία, τη Μεσσηνία, την Ηλεία, την Αχαΐα, την Αιτωλοακαρνανία, την Κεφαλονιά… αυτά γίνονται γιατί εξυπηρετούν την πολιτική μας, της προβολής και ανάδειξης των πολιτισμών που αναπτύχθηκαν στη μακρά ιστορική διάρκεια στον ελλαδικό και ελληνικό χώρο. Με αυτό το δεδομένο, δεν μιλάμε για μεμονωμένες δράσεις αλλά για ένα πλέγμα δράσεων, με τις οποίες αναδεικνύεται ακόμα περισσότερο και το συγκεκριμένο εύρημα. Συγχρόνως, το γεγονός ότι η έκθεση αυτή θα ταξιδέψει στο Λος Άντζελες, εντάσσεται επίσης στη συστηματική πολιτική της εξωστρέφειας του ελληνικού πολιτισμού που υπηρετούμε με μεγάλη συνέπεια τα τελευταία χρόνια…

Επομένως, η συγκεκριμένη διοργάνωση εξυπηρετεί αυτές τις δυο πολιτικές: της προβολής του ελληνικού πολιτισμού εν συνόλω και της προβολής της εξωστρέφειας του ελληνικού πολιτισμού εκτός συνόρων», τόνισε η κ. Μενδώνη.

Η έκθεση αναδεικνύει τη μυκηναϊκή μεσσηνιακή πολιτισμική ταυτότητα, όπως αυτή άρχισε να διαμορφώνεται στα τέλη της Μεσοελλαδικής και στις αρχές της Υστεροελλαδικής περιόδου και όπως εξελίχθηκε μέχρι και τα τέλη του 13ου αι. πΧ,

όταν σχεδόν ολόκληρη η μεσσηνιακή επικράτεια ελεγχόταν από το Βασίλειο της Πύλου, με διοικητικό, εμπορικό, οικονομικό και θρησκευτικό κέντρο το Ανάκτορο του Νέστορος. Ανάμεσα στα αντικείμενα, που προέρχονται από τον τάφο του Γρύπα Πολεμιστή, το Ανάκτορο του Νέστορος και πολλούς θολωτούς και θαλαμωτούς τάφους της Μεσσηνίας, περιλαμβάνονται εξαιρετικής τέχνης ταφικά κτερίσματα, όπως σφραγιδόλιθοι με εγχάρακτες παραστάσεις, κοσμήματα από χρυσό, γυαλί και πολύτιμους λίθους, αντικείμενα από ελεφαντοστό και ελεφαντόδοντο, αιχμές βελών, τμήμα οδοντόφρακτου κράνους, χάλκινα όπλα, πήλινα ειδώλια και γραπτά αγγεία καθώς και τμήματα τοιχογραφιών.

Στην Α’ αίθουσα παρουσιάζονται αντιπροσωπευτικά αγγεία, τοιχογραφίες και τέχνεργα από το «Ανάκτορο του Νέστορος, την Έδρα του Βασιλείου της Πύλου» (13ος αι. πΧ), με ψηφιακή οθόνη πολυμεσικού υλικού να εμπλουτίζει το εκθεσιακό αφήγημα, ενώ στις έξι εκθεσιακές ενότητες της Β’ αίθουσας «Ηγεμόνες και Ταφικά Μνημεία» παρουσιάζονται ευρήματα από ταφικά μνημεία σημαντικών μυκηναϊκών θέσεων, σε διάταξη που παραπέμπει στο ατέρμονο κυκλικό σχήμα, το σχήμα του θολωτού τάφου. Προέχουσα θέση έχει η κυκλική προθήκη με τα εντυπωσιακά ευρήματα από τον «Τάφο του Γρύπα Πολεμιστή», ενώ, μεταξύ πολλών άλλων, ξεχωρίζει η επιτοίχια προθήκη «Ταφικά Μνημεία στον Εγκλιανό» με νέα ευρήματα από τους θολωτούς τάφους VI kai VII, που καταδεικνύουν στενές επαφές με την Αίγυπτο και τη Μεσοποταμία.

Η παρουσίαση έγινε από την προϊσταμένη της ΕΦΑ Μεσσηνίας Ευαγγελία Μηλίτση-Κεχαγιά, που είχε τη γενική επιμέλεια και τον συντονισμό της έκθεσης, και από τον επικεφαλής της Ομάδας Εργασίας, Δημοσθένη Κοσμόπουλο, αρχαιολόγο, αναπληρωτή προϊστάμενο Τμήματος Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και Μουσείων της ΕΦΑ Μεσσηνίας. Επίσης, χαιρετισμό και πολλά συγχαρητήρια για τη διοργάνωση απηύθυναν ο γγ Πολιτισμού, Γιώργος Διδασκάλου και η διευθύντρια Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς Ολυμπία Βικάτου.

Η έκθεση αποτελεί επιστέγασμα της άριστης συνεργασίας της ΕΦΑ Μεσσηνίας με τους αρχαιολόγους του Πανεπιστημίου του Σινσινάτι, τον καθηγητή Jack Davis και της δόκτορος Sharon Stocker, που υπό την αιγίδα της Αμερικάνικης Σχολής κλασικών της Αθήνας και την εποπτεία του υπουργείου Πολιτισμού δια της ΕΦΑ Μεσσηνίας ανασκάπτουν τα τελευταία χρόνια στην περιοχή του Ανακτόρου στον λόφο του Άνω Εγκλιανού, του επονομαζόμενου Ανακτόρου του Νέστορος, κοντά στον σημερινό οικισμό της Χώρας Μεσσηνίας.

Τάφος Πολεμιστή-χρυσό κύπελλο

Περιστεριά-χρυσό κύπελλο

Photo: Jeff Vanderpool

Κουκουνάρα-σφραγιδόλιθος

Υπουργείο Πολιτισμού